

حسابرسی داخلی بانک‌ها

سهراب سلمان‌زاده

www.ketab.ir

سرشناسه	: سلمان زاده، سهراب، ۱۳۵۴ -
عنوان و نام پدیدآور	: حسابرسی داخلی بانکها/ سهراب سلمان زاده.
مشخصات نشر	: تبریز: انتشارات انس، ۱۳۹۵.
مشخصات ظاهری	: ۱۲۷ ص.
شابک	: ۱۰۰۰۰۰ ریال 5-71-7257-600-978:
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
یادداشت	: کتابنامه: ص. ۱۲۳.
موضوع	: بانک و بانکداری -- حسابرسی
موضوع	: Bank examination
موضوع	: بانک و بانکداری -- نظارت
موضوع	: Controllers
رده بندی کنگره	: ۱۳۹۵ ح ۵ س ۸ / ۵ HG ۱۷۰۷
رده بندی دیویی	: ۶۵۷ / ۸ ۳۳۰ ۵
شماره کتابشناسی ملی	: ۴۵۷۳ ۳۷



حسابرسی داخلی بانکها

تألیف:..... سلمان زاده
ناشر:..... انتشارات انس
نوبت چاپ:..... اول ۱۳۹۵
تعداد صفحه:..... ۱۲۷ وزیری
تیراژ:..... ۵۰۰ جلد
چاپ و صحافی:..... سهند. شهر صحافی
شابک:..... ۹۷۸ - ۶۰۰ - ۷۲۵۷ - ۷۱ - ۵
قیمت:..... ۱۰۰۰۰۰ ریال

Email:ons_pub@yahoo.com
www.onspub.com

حق چاپ محفوظ می باشد

تبریز خیابان ارک جدید مابین طالقانی و ارتش روبرو درمانگر

تلفن ۳۵۵۶۰۸۶۶ و ۹۱۴۴۱۴۳۶۱۳

فهرست

۹	مقدمه.....
۱۱	پیشگفتار.....
۱۳	فصل ۱: تعاریف و مفاهیم اولیه حسابرسی.....
۱۴	تعریف حسابرسی.....
۱۶	اهمیت حسابرسی.....
۱۶	انواع حسابرسی.....
۱۷	۱ - حسابرسی - صورت‌های مالی.....
۱۷	۲ - حسابرسی عملیاتی.....
۱۷	۳ - حسابرسی رعایت.....
۱۸	انواع حسابرسی.....
۱۸	حسابرسان رسمی.....
۱۸	حسابرسان دیوان محاسبات.....
۱۸	حسابرسان داخلی.....
۱۹	ماهیت حسابرسی داخلی.....
۲۰	وظایف حسابرسی داخلی.....
۲۰	اختیارات و مسئولیت‌های حسابرسان داخلی.....
۲۱	تفاوت‌های حسابرسی خارجی - حسابرسی داخلی.....
۲۲	ویژگی‌های حسابرسی داخلی.....
۲۳	خصوصیات و ویژگی‌های فردی حسابرسان.....
۲۳	گزارش حسابرسان داخلی.....
۲۷	فصل ۲: کنترل‌های داخلی.....
۲۸	تعریف کنترل‌های داخلی.....
۲۸	اهداف طراحی و اجرای کنترل‌های داخلی.....
۲۹	اجزای یک سیستم کنترل داخلی.....
۳۲	محیط کنترلی.....
۳۴	مکانیزم‌های کنترل داخلی در ارتباط با محیط کنترلی.....
۳۵	برآورد خطر.....
۴۳	مکانیزم‌های کنترل داخلی در ارتباط با فعالیت‌های کنترلی.....

۴۴	فعالیت‌های نظارتی
۴۴	مکانیزم‌های کنترل داخلی در ارتباط با فعالیت‌های نظارتی
۴۵	نتیجه‌گیری
۴۷	فصل ۳: تجزیه تحلیل نسبت‌های مالی در صنعت بانکداری
۴۸	تعریف و اهمیت نسبت‌های مالی و اجزاء مرتبط با آن
۵۰	۱ - گروه اول: شاخص‌های سودآوری
۵۰	بازده دارائی‌ها
۵۰	حاشیه سود عملی (خالص مابه‌التفاوت سود دریافتی و پرداختی)
۵۱	نسبت‌های مربوط به تعیین و بررسی کارائی و اثربخشی
۵۱	۱ - مطالبات معوقه به تسهیلات
۵۳	نسبت دارائی‌های سودآور به کل دارائی‌ها
۵۴	بازده دارائی‌ها
۵۴	متوسط نرخ سود تسهیلات
۵۵	سایر درآمدها به کل دارائی‌ها
۵۶	سرايه درآمد کل
۵۶	سرايه هزینه‌های پرسنلی
۵۷	نسبت هزینه‌ها به درآمد
۵۷	شاخص‌های رشد
۵۷	رشد سپرده‌ها
۵۹	تسهیلات اعطایی به سپرده‌ها
۶۰	نسبت سپرده‌های دریافتی بدون سود به کل سپرده‌ها
۶۱	نسبت سپرده‌های دریافتی کوتاه مدت به کل سپرده‌ها
۶۲	نسبت سپرده‌های سرمایه‌گذاری بلند مدت
۶۲	میزان تسهیلات به ازاء هر کارمند
۶۳	میزان جذب سپرده‌ها به ازاء هر کارمند
۶۴	شاخص‌های پوششی و احتیاطی
۶۴	۱. ثبت اعتبارات به سپرده‌ها
۶۵	نرخ کفایت سرمایه
۶۵	کارایی بانک‌ها
۶۵	آزمون محتوی

فصل ۴: عملیات ریالی تجهیز منابع..... ۶۹

حسابرسی صندوق و وجوه نقد..... ۷۰

حسابرسی سپرده‌های دریافتی..... ۷۲

حسابرسی حساب‌های قرض‌الحسنه جاری..... ۷۲

حسابرسی قرض‌الحسنه جاری..... ۷۳

حسابرسی قرض‌الحسنه‌ی پس‌انداز..... ۷۷

سپرده‌های سرمایه‌گذاری مدت‌دار..... ۷۹

حسابرسی حساب بدهکاران، بستانکاران و مانده‌های مطالبه نشده..... ۸۰

حساب‌های مانده مطالبه نشده..... ۸۱

اموال..... ۸۲

چک‌های رمزدار بین بانکی..... ۸۳

وکالت‌نامه..... ۸۴

چک‌های بانکی..... ۸۶

فصل ۵: عملیات ریالی تسهیلات یا تسهیلات..... ۸۷

انواع تسهیلات در قالب عقود اسلامی و تعارف ماهیم مرتبط با آن..... ۸۸

حسابرسی تسهیلات و اعتبارات از منظر..... ۸۹

حسابرسی پرونده‌های مشارکت حقوقی..... ۹۳

حسابرسی پرونده‌های مشارکت مدنی..... ۹۳

حسابرسی پرونده‌های قرض‌الحسنه..... ۹۵

حسابرسی پرونده‌های مضاربه..... ۹۷

حسابرسی پرونده‌های فروش اقساطی..... ۹۸

حسابرسی پرونده‌های جعاله..... ۱۰۰

حسابرسی پرونده‌های خرید دین..... ۱۰۲

حسابرسی پرونده‌های اجازه به شرط تملیک..... ۱۰۳

حسابرسی پرونده‌های سلف..... ۱۰۴

حسابرسی پرونده‌های سرمایه‌گذاری مستقیم..... ۱۰۴

حسابرسی پرونده‌های مزارعه..... ۱۰۵

حسابرسی مساقات..... ۱۰۵

حسابرسی ضمانت‌نامه..... ۱۰۶

۱۱۱	فصل ۶: مقدمه‌ای بر حسابرسی عملیات ارزی
۱۱۲	تعریف و حسابرسی پرونده‌های اعتبار اسنادی
۱۱۸	ظهورنویسی اسناد
۱۱۸	حسابرسی روش پرداخت برای
۱۱۹	حسابرسی اعتبار اسنادی اتکالی
۱۲۰	بررسی تنزیل اسناد صادراتی
۱۲۰	خدمات ارزی و سایر مبادلات ارزی بین‌المللی
۱۲۰	حسابرسی خرید و فروش ارز
۱۲۱	بررسی پرونده‌های حساب جاری ارزی
۱۲۲	حسابرسی پرونده‌های جاری ارزی اشخاص حقیقی و حقوقی
۱۲۳	منابع

صنعت بانکداری بعزت ساختار و ماهیت وجودی منحصر بفرد آن الزاماً می‌بایست از کارآئی و اثربخشی بالا و از طرف دیگر از درصد ضریب امنیت مالی بالایی برخوردار شود تا بدین وسیله سرمایه‌گذاران و سپرده‌گذاران بخش‌های مالی و بانکی با فراغ خاطر سرمایه‌گذاری نموده و در این میان ضمن حفظ منابع پولی خود به نسبت مشخص نیز از این بابت منتفع گردند و از طرف دیگر سلامت مالی و اثربخشی صنعت بانکداری یک جامعه تاثیر به سرائر - در بالندگی و پویایی اقتصادی سایر بخش‌های جامعه دارد حصول به نتایج ذکر گردیده مستلزم استفاده از روش‌ها و تکنیک‌های مختلف بوده که در این میان یکی از موثرترین روش‌ها استفاده از حسابرسی داخلی می‌باشد که این افراد یعنی حسابرسان داخلی مجموعه‌ای مستقل از کارکنان داخلی سازمان بوده که هیچگونه وابستگی به مدیران رده‌های میانی و عملیاتی نداشته و الزاماً از مدیران عالی سازمان دستور می‌گیرد و به مدیریت ارشد سازمان گزارش خود را ارائه می‌کنند و با بررسی و ارزیابی کارآئی و اثربخشی عملیات شعبات (حسابرسی عملیاتی) و همچنین با انجام حسابرسی رعایت یعنی بررسی اینکه آیا دستورالعمل‌ها و بخشنامه‌های صادره اداره تشکیلات در روش‌ها و سازمان‌ها و نهادهای مرتبط با صنعت بانکداری در شعب به نحو موثرتری رعایت و اجرا می‌شوند و یا خیر؟ و همچنین با تعیین میزان قابلیت اعتماد آمار و اسناد حسابداری کمک شایان قابل توجهی به بانک‌ها جهت دستیابی به اهداف ذکر گردیده در بالا می‌نمایند یعنی کمک اساسی و درخور توجه به سلامت مالی، کاهش ضریب اختلاس و سوء استفاده مالی در سیستم بانکی می‌نمایند که حاصل این فرآیند (حسابرسی داخلی) در شعبات بانکی می‌تواند یک سیستم بانکی پویا و اثربخش و با ضریب اختلاس در سطح پایین و به تبع آن یک سیستم مالی شفاف و با کارآئی بالا برای جوامع باشد.

پیشگفتار:

عمل جمع آوری و ارزیابی شواهد و مدارک به منظور مطابقت دادن با استانداردهای از پیش تعیین شده و ارائه گزارش توسط اشخاص حرفه‌ای و مستقل را حسابرسی گویند که عمدتاً با کاهش ریسک ارائه اطلاعات غلط و نادرست به سرمایه‌گذاران و گروه‌های ذی‌نفع در دنیای کسب و کار کمک شایان و قابل توجهی به آسودگی خاطر سرمایه‌گذاران بخش‌های مختلف اقتصادی و سلامت اقتصادی جوامع می‌نماید و در این میان صنعت بانکداری به علت سروکار داشتن با مقادیر بی‌شماری از اطلاعات مالی سپرده‌گذاران و به عنوان قلب تپنده اقتصاد جامعه، مورد نظر افزایش کارآئی و اثربخشی و همچنین ایجاد یک محیط امن و قابل اطمینان برای سرمایه‌گذاران و سپرده‌گذاران نیازمند مرور و بررسی مداوم توسط اشخاص حرفه‌ای و با دانش بالا، حرفه‌ای با استفاده از روش‌های قابل اطمینان و علمی می‌باشد و یکی از قابل‌انکاءترین و موثرترین ابزارها بمنظور دستیابی به اهداف ذکر شده استفاده از حسابرسی داخلی بوده که بدین وسیله توان به اهداف ذکر گردیده در ارتباط با بانک‌ها و موسسات مالی نائل گردید که این نوشته با ارائه یکسری تعاریف و توضیحات در مورد حسابرسی و حسابرسی داخلی و به دنبال آن با ارائه بینش‌های حسابرسی قابل استفاده در بانک‌ها و موسسات مالی سعی در تفهیم مطالب بصورت علمی به استفاده‌کنندگان و دانشجویان را دارد که در ۶ فصل تنظیم گردیده که فصل اول در مورد تعاریف و مفاهیم اولیه حسابرسی مطالبی را عنوان می‌کند فصل دوم در زمینه یکی از مهم‌ترین ابزارهای حسابرسی داخلی مطالبی را تحت عنوان کنترل‌های داخلی و مفاهیم مرتبط با آن را بر می‌کند فصل سوم در ارتباط با تجربه و تحلیل نسبت‌های مالی در صنعت بانکداری که از مفاهیم پراهمیت در حسابرسی داخلی بانک‌ها بوده بحث می‌نماید و فصل‌های ۴ و ۵ حسابرسی عملیات ریالی شعب را تحت عنوان تجهیز و تخصیص منابع مورد بررسی قرار می‌دهد و نهایتاً فصل ششم با ارائه مقدماتی در مورد حسابرسی عملیات ارزی شعب سعی در تفهیم یکسری موارد مربوط به حسابرسی ارزی در ذهن خوانندگان را دارد که هر فصل سعی در ارائه مطالب بصورت ساده، کاربردی و عملی را دارد که امید است مورد استفاده دانشجویان حسابداری، حسابرسی

علی‌الخصوص رشته بانکداری قرار گیرد و در نهایت از کلیه کسانی که در تهیه این نوشته از کمک و راهنمایی‌های آنها بهره برده‌ایم و نیز از مرکز پژوهش‌های علمی دانشگاه آزاد اسلامی ما کو تشکر می‌کنم.

www.ketab.ir